Benke László

Virág a roncstársadalomra

Roncstársadalom temetőjében járok,
hoztam magunknak egy-két szál virágot.
E síron virág most nem terem, csak gaz,
roncstársadalom rohadozik, látom
porló emlékeim roncsvirágok alatt.
Én vagyok az ott, és itt is én vagyok,
onnan kellene előkaparni magamat,
az álmodozó kamaszt, az örök gyereket.
Mennyi tervem, mennyi vágyam volt
e földön, fölgyújthattam volna a kihűlt poklot,
de csak a hűtővízig jutottam el.
Néztem a rendőr kezében lendülő gumibotot
– fiaim hátára már vízágyú jutott –,
szégyenkeztem és féltem is, azt hiszem,
bárkik megalázhatnak rettenetesen:
macskaköveken csörrent a homlokom,
hallottam a csikorgást, sínek pályaudvarán
szikrázott szívemben a megcsúfolt remény.
Az is lehet, hogy csak egy költemény
próbált megszületni, s hamvadt magában el.
Napról-napra fájón kerestem a vigaszt,
s életünk megállíthatatlan esteledett.
Örömében és fájdalmában velem akkor is
mennyi testvérem várakozott, látom magunkat
vérben és verejtékben, hullásra eleve készen,
évszázadokon át külváros-szélen, Rákoson;
haragunk és szeretetünk meg-megremegett,
mint a föld mélyén fel-felizzó erő.
Lebegve szálltak szemünkről homályos ködök,
s ahogy a nap kelt a rákosrendezői huzalok fölött,
a fagyos síneken vérharmat csillogott.
Akkor még talán méltó lehetett volna a halál.
Ki tudja, hányszor járta át sötét és nehéz
gyász és fájdalom a lelkeket, de nem volt szabad
forradalom után sóvárogni, dühöngeni sem,

mert bezártak vagy kizártad magad.
Szégyenkező közönnyel takargattam
én is az önérzetemet, sok sérülésemet.
Bújva önmagam elől tagadni próbáltam
vereségemet, így hát dalra kényszerültem,
szerszámos szekrénybe bújva verset írtam
hasznosabb cselekvés helyett, a drótkerítés
belső oldalán láttam, vágyaim milyen semmiségek;
nem is tudom, miért s hová is szaladtam,
hogyan tudtam meghúzódni itt magamban,
s ki lehet az, aki elő-elő bukkan belőlem,
és vallja és vallatja elhúzódó tragédiánk.
De már nem tudom tisztán, sem sehogy,
mit akar velünk az élet, s hogy mit is akartam –
Hajnalban, libasorban, álmosan
bejáró félparasztok voltunk, hallgatag
félmunkások, én se ágáltam soha, kezdetben
óránként négy-ötvenért dolgoztam,
hat-tizenöt előtt bélyegeztem
minden reggel, később óránként
hét forintot kaptam évekig.
Pergett és szállt a vaspor a drótkefe körül,
pucoltam, festettem rozsdás vasoszlopokat,
csillén toltam súlyos vaslemezeket,
olykor még szaladtam is velük, könnyedén.
Játszani akartam, mint a guruló vaskerék.
Tizenhat évesen már benne voltam a korban,
tátva is maradt a szám a mohó lemezvágó előtt,
ahogy a zsíros kenyeret haraptam,
úgy harapta éhesen ő a vaslemezeket.
Megrendült a véres-olajos föld a lábunk alatt,
s a titoktól valahogy boldogabb lettem egy kicsit.
Velem nem történt ennél különösebb dolog
talán soha; a föld a gondolattól is meg-megremeg
bennem azóta is, a kihalt kovácsműhelyben ugyanúgy,
ahogy legbelül, egy-egy költemény szívében,
agyonmosott, fakó munkásruhám alatt.
A roncstársadalom ott és akkor úgy keletkezett,
hogy felszaggatták a gyárudvaron a síneket is.
Ki tette ezt? A megtévesztő új tulajdonos, aki a jelben

háborút üzent, s cinkos szolgáival
hatalmunkon megosztozott; úgy már törvényesen
rabolhatott, amikor éppen rabolni akart.
Nemcsak a rossz, a jó is szétverettetett.
Hiába akartuk, hogy életünk a mi kezünktől
virágozzék fel, a nép csak arra való, hogy terelgessék
és megölessék, ha a régi és az új urak útjában áll.
A roncsok alatt sírjaink virágoztak fel. A jövendőnk.
Álmaink egy-egy ritka látomásban a roncsokon,
ahol ki-kihajtanak, kezében virággal,
térden áll egy kis kamasz. Bűntelen
bűnhődik értünk és miattunk eleve,
a tisztaság jövendő gyermeke.
Majdnem roncs már a sok-sok méregtől, gyásztól
és sok-sok szelídségétől ő maga is.
Elmúlt hetven éves, bűnhődünk vele e hazában
sokmilliónyian, s megértjük, ugye, a győzteseket.